

IMPACT!

NR 5 - JUNI 2017
Nieuwsbrief pedagogischpact.nl

Zoek als partners de gezamenlijke ambitie

Nieuwe rol gemeente in pedagogische infrastructuur

Gemeenten zijn geroepen om de sociale infrastructuur lokaal op orde te hebben, zodat ook de kleine burgers goed kunnen participeren. De wettelijke taken zijn voor gemeenten over het algemeen duidelijk. Hun rol als maatschappelijke partij die opkomt voor kwaliteit van (kind)voorzieningen is een vagere opdracht waarin gemeenten ook minder sturingskracht hebben. In afspraken met bijvoorbeeld onderwijs en kinderopvang zijn gemeenten voor een groot deel afhankelijk van de aan- of afwezigheid van een gezamenlijke ambitie en de wil bij betrokken partijen. Mede daarom zie je ook grote verschillen optreden per gemeente.

Wat zijn mogelijke rollen van een gemeente in de ontwikkeling van een integrale pedagogische infrastructuur voor jonge kinderen, gebaseerd op inclusie? Rekening houdend met hun regierol in het jeugdbeleid, de rol naar passend onderwijs én hun inzet en verantwoordelijkheden in de jeugdzorg. Een interview met beleidsadviseur Rein Zunderdorp (oud-wethouder, betrokken bij gemeentelijk jeugd- en onderwijsbeleid) en professor Tom van Yperen (RUG en NJi) over de rol van gemeenten.

Zoek maatschappelijk partnerschap

Tom van Yperen: "De rol die gemeenten pakken is sterk afhankelijk van de wethouder en het lokale politieke klimaat. Je ziet dat er in de ene gemeente heel actief wordt geopereerd en bij de andere dat het initiatief - doelbewust of niet - vooral bij de samenleving zelf wordt neer-

gelegd. Dat zorgt voor flinke lokale variaties in uitvoering." Overigens ligt de verantwoordelijkheid voor actief optreden niet alleen bij gemeenten, vindt Van Yperen: "Ook andere maatschappelijke partners hebben de opdracht het initiatief te nemen. Pas dan krijg je het gewenste maatschappelijk partnerschap."

De algemene rol voor gemeenten is meedelen in het proces waar maatschappelijke partijen aan werken, vindt ook Rein Zunderdorp. "De kunst is om als wethouder in elke situatie die je aantreft in je regio te kunnen participeren. Soms spoor je maatschappelijke partners dan aan om ondernemender te zijn, soms ben je er vooral om belemmeringen weg te nemen, financieel of wettelijk. Dat vraagt - zoals dat zo mooi in defensiekringen heet - om een groot 'flexibel response' arsenaal."

Een PACT met de gemeente

PACT werkt aan een inclusieve pedagogische omgeving waarin kinderen samen leren en zich ontwikkelen. Ook kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Daar zijn interprofessionele teams voor nodig. En dan komt de gemeente in beeld. Die kan bij uitstek verbindingen leggen tussen onderwijs, kinderopvang en zorg. Vanuit welke visie doen ze dat en welke rol pakken ze? PACT heeft in deze uitgave ervaringen bijeengebracht uit de PACT-proeftuinen en elders uit het land.

Organiseer de ontmoeting

"Wat vraagt de lokale context, daar gaat het vooral om", constateert ook Van Yperen.

"De overheid moet - afhankelijk van lokale

krachtenveld - goed in staat zijn om te doen wat nodig is. Daarnaast zie ik nog een andere belangrijke opdracht: organiseer de ontmoeting. Je moet je als gemeente blijvend committeren en ervoor zorgen dat in de fundamentele ontmoeting ook een gezamenlijke richting wordt vastgesteld."

Wethouders zijn zich over het algemeen bewust van hun rol, ziet Rein Zunderdorp in de dagelijkse praktijk. "Zeker de kopgroep wethouders Jeugd van de VNG is erg actief op dit vlak. Kopgroep slaat daarbij overigens niet op de fase van ontwikkeling in hun gemeenten, ze zijn vooral kopgroep op de manier waarop ze zich willen inzetten op dit thema. Deze wethouders vinden het belangrijk om samen actief te kijken hoe ze hun rol in het Sociaal Domein en het Jeugdbeleid kunnen oppakken."

Hou vast aan de stip op de horizon

Tom van Yperen ziet grote verschillen in het land qua inzet en uitvoering: "Er zijn gemeenten die met de partners heel goed voor ogen weten te houden waarom ontwikkeling op dit vlak nodig is. Wethouders op die plekken weten goed de stip op de horizon vast te houden. Tegelijkertijd zie ik ook wethouders die veel meer op voorzieningenniveau en structuurniveau aan het werk zijn, soms ook omdat de partners niet anders willen of kunnen." En dat is niet effectief denkt Van Yperen: "Over het algemeen is het een veel productievere weg om het visievraagstuk concreet op tafel te krijgen. Met het beantwoorden van vragen als: Wie moet wat doen om te komen waar we willen zijn? Waar moet het kindcentrum dat we willen bouwen naartoe leiden? En wat moet het voor jeugdigen en opvoeders opleveren?, beweeg je in een gezamenlijke richting waarin rollen en posities van de deelnemers helder worden. Als je daarbij een vorm van leiderschap kiest die de meerwaarde voor de burgers vooropstelt, je elkaar daarop weet te vinden en er samen voor wilt gaan, dan levert dat energie op voor het proces en alle partijen daarbinnen. Volg je deze weg niet, dan bestaat de kans dat je letterlijk doelloos aan het veranderen bent."

Wees alert op kansen

"Wethouders bevinden zich in een ingewikkelde fase omdat in formele zin de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid nog behoorlijk versnipperd is", vindt Rein Zunderdorp. "Oplossingen moet je in een aantal gevallen werkende weg vaststellen tot het moment dat de rijksoverheid het idee absorbeert en het vastlegt in wetgeving. Die borging zorgt voor een andere fase." Zunderdorp ziet overigens wel dat die fase langzamerhand wordt bereikt. "Maar tot die tijd moet het vaak lokaal worden uitgevonden. En dat is lastig, maar soms kunnen lokale omstandigheden ook ineens tot een versnelling leiden. Bijvoorbeeld

in kleine gemeenten waarbij krimp een aanleiding geeft om de vorming van een Integraal Kindcentrum bespreekbaar te maken. Goede wethouders kunnen daar slim mee spelen..."

Monitor de 'staat van de jeugd'

Een advies van beiden is dan ook om je als wethouder te richten op problemen die lokaal heel voelbaar zijn. "Start met een analyse van de 'staat van de jeugd'", denkt Van Yperen. "Dat levert veel helderheid op, zeker als je daarbij ook van achter naar voren redeneert en kijkt waar het op oudere leeftijd misgaat in de lokale context. Dan zie je waar je op jonge leeftijd al iets kan doen in preventieve zin, om ontsparing voor te zijn."

Rein Zunderdorp herkent zich in dit beeld. "Gemeenten zijn op zich niet in staat om op het niveau van het individuele kind iets te doen, maar kunnen prima monitoren en het overzicht bewaren. Zaak is wel uitkomsten vervolgens met de burgers, de professionals en professionele organisaties te bespreken in die eerdergenoemde fundamentele ontmoeting. Zo komt dat kind in het denken van professionals centraler te staan en kunnen interventies beter op elkaar worden afgestemd rondom dat ene kind. Deze benadering van het kind centraal is bestuurlijk ook een heel verstandige. In dat principe vinden professionals en de politiek elkaar."

Betrek de werkvloer!

Het uitgangspunt kiezen dat ieder kind gezond, veilig en kansrijk moet kunnen opgroeien, de staat van de jeugd monitoren, dat beide vertalen naar maatschappelijk doelen en vervolgens afspreken wie wat met wie gaat realiseren; dat zijn de stappen die gemeenten zouden moeten nemen. "Een lange weg nog voor veel gemeenten", ziet Van Yperen. "Op veel plekken barst het van de monitors, maar spelen de uitkomsten van die monitors weinig of geen rol bij het formuleren van het jeugdbeleid. Echt hartstikke zonde, terwijl het de manier is om maatschappelijk partnerschap te smeden."

Rein Zunderdorp: "Zorg ervoor dat je bij de zoektocht die je aangaat als gemeente de professional en dus de werkvloer betreft. Daar zit het grootste kapitaal. Als je hen vanaf de start betreft zullen ze bereid zijn om stappen te zetten en zullen ze ook vragen om het juiste instrumentarium om hun werk goed te kunnen doen. En die kan je als gemeente dan ook leveren. Zo kun je een proces faciliteren dat je eigenlijk als gemeente zelf hebt uitgelokt. Dat werkt veel beter dan je mening en visie opdringen aan de professional."

7 cruciale vragen van PACT aan gemeenten

1. Kunnen ALLE kinderen naar de gewone kinderopvang, peuterspeelzaal, school?

- Ook de kinderen die een extra steuntje nodig hebben?
- Wordt passend onderwijs, passende kinderopvang en de transitie jeugdzorg daartoe ingezet?

2. Zijn ouders daadwerkelijk partners?

- Denken ouders mee, beslissen ze mee en werken ze mee?

3. Werken medewerkers onderwijs, opvang en jeugdhulp samen in de klas/groep?

- Wordt ingezet op (interprofessionele) teams, die werken vanuit een gezamenlijke visie en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de pedagogische kwaliteit?
- Lukt het om samen te werken in de groep/klas in plaats van aan de vergadertafel?
- Is de inzet van jeugdhulp als ondersteuning gerealiseerd?

4. Wordt ondersteuning en hulp dichtbij kinderen uitgevoerd?

- Is de school en voorschoolse voorziening een werkomgeving voor jeugdhulp?
- Mogen ouders en kinderen rekenen op vaste gezichten?
- Kunnen ouders, leerkrachten en pedagogisch medewerkers direct beschikken over (specialistische) opvoedkennis?

5. Bouwt de gemeente samen met ouders en professionele partners aan een sterke pedagogische omgeving?

- Zijn de wensen van ouders helder en spelen zij een actieve rol?
- Hoe wordt de kennis en ervaring van professionals benut?

6. Is er sprake van samen leren en co-creatie?

- Kunnen professionals gezamenlijk ontwerpen en van elkaar leren?
- Organiseren gemeente en betrokken partners een gezamenlijk leerproces?

7. Wordt bewust ingezet op maatschappelijk rendement?

- Beschikken gemeente en partners over kengetallen van jonge kinderen/gezinnen, ook die in zorg en speciaal (basis) onderwijs?
- Hebben partijen een concrete ambitie om hierop invloed uit te oefenen?

Gemeenten Noord-Holland

Potje gezond verstand

Een aantal Noord Hollandse wethouders (jeugdzorg en onderwijs) zijn actief in de Kopgroep wethouders voor Kindcentra, verbonden aan Kindcentra 2020. Zij werken in hun gemeenten op verschillende manieren aan de totstandkoming van inclusieve en integrale kindvoorzieningen voor jonge kinderen. Samen met onderwijs, kinderopvang én jeugdhulp, maar ook met de drie verschillende samenwerkingsverbanden passend onderwijs in de regio.

In mei 2017 werd een eerste sessie georganiseerd, met wethouders, professionals en bestuurders, om van elkaar te leren.

"Dit vraagt om lokaal maatwerk en beginnen daar waar de energie en de ruimte is," stelt Elly Konijn, wethouder Alkmaar. "Welke rol je als gemeente speelt in dit proces hangt in hoge mate af van hoe je partnerschap kan ontwikkelen", geeft ook Frits Westerkamp aan, die als wethouder in de Hollands Kroon een sterke voorstander is van een faciliterend rol van de lokale overheid.

In Hollands Kroon heeft hij het onderwijs gevraagd wat hun visie en ambitie is. "Dat bleek een goede greep. We ontdekten samen

dat iedereen vanuit dezelfde visie kijkt naar dit vraagstuk. Nu kunnen we versnellen", merkt hij op. In Langedijk zetten we al langer in op het bouwen aan doorgaande ontwikkellijijn: van 0-23 jaar. Ik zie mijn rol als de verbinder", geeft wethouder Bert Fintelman aan.

Kleine gemeenschap

Den Helder zet in op het ontwikkelen van IKC-labs. "Een initiatief van het veld zelf, dat ik heel graag ondersteun en faciliteer," vertelt Trees van der Paard, wethouder Onderwijs en Jeugdzorg. "Werkende weg stappen zetten en op basis daarvan elke keer kijken wat mijn rol zou moeten zijn." Uitgeest is een kleine gemeenschap. De ontwikkeling van inclusieve kindcentra is hier veel nadrukkelijker onderdeel van de ontwikkeling van het hele sociale domein. "Eigenlijk streven we naar een inclusieve gemeenschap", betoogt Antoine Tromp (wethouder Sociaal Domein).

Astrid Ottenheim is een trotse directeur SWV PO in Noord Kennemerland. "Al deze ontwikkelingen gaan uit van het besef dat passend onderwijs een te smalle ambitie is. Eigenlijk gaat het over passende ontwikkeling: inzetten op maximale inzet van alle partners voor optimale talentontwikkeling van al onze kinderen, van 0-23 jaar, ongeacht wat ze nodig

Een lerend netwerk

hebben. Samen met mijn collega's in de andere Noord-Hollandse regio's."

"Soms merk je ook hoe taai dit proces kan zijn. Dat het zelfs ons niet altijd lukt om de systemen ondersteunend te laten zijn aan wat nodig is," verzucht Elly Konijn. "Voor dat soort situaties hebben we in Alkmaar een 'potje gezond verstand' aangelegd. Samen met mijn collega WMO. Middelen om direct iets te kunnen inzetten vanuit de gemeente. Gewoon je gezonde verstand gebruiken, we weten vaak heel goed wat er nodig is."

Doe het samen op de werkvloer

Nijmegen

Bestuurders samen op de bres

Nijmegen werkt al geruime tijd met het traject 'de school als vindplaats': het structureel invliegen van een jeugdspecialist op de reguliere basisscholen. Tegelijkertijd werkt de brede school Het Talent/Goudwinde in het kader van PACT intensief samen met jeugdhulp: gedragsexperts, die toegevoegd zijn aan de teams.

Onlangs zijn de bestuurders van de drie betrokken organisaties - Conexus, KION en Entrea Jeugdhulp - samen het gesprek aangegaan met de gemeente. Waarom? Jack van de Logt (Conexus): "Volgens mij én leerkrachten is de school geen instrument voor het oplossen van allerlei maatschappelijke problemen. Het idee dat zij in hun eentje de 'superoplossers' zijn, is echt onzin. Al eerder

gaf ik aan dat de school als solitaire voorziening tot het verleden behoort. Wij moeten echt inzetten op het opbouwen van ontwikkel- en leergemeenschappen voor kinderen en ouders. Samen met ouders, jeugdhulp, maar ook met cultuur en sport."

Brede kennis

"We gaan onze goede ervaringen met PACT gebruiken op andere locaties", geeft Annemarie Profittlich (Entrea) aan. "We hebben dus samen een plan gemaakt hoe dat te doen. En daarover zoeken we de gemeente natuurlijk als eerste op. We zien een brede school als een werkplaats, je werkt met kinderen daar waar ze zijn. Dat betekent dat kinderen en ouders niet meer bang hoeven te zijn van het kastje naar de muur gestuurd te worden of dat hun kind naar een

andere plek zou moeten. We voegen brede kennis toe op de brede school; welzijn, GGD, wijkteams, jeugdspecialisten, noem maar op. Vanuit de behoefte van de school en de wijk."

"Het rendeert voor iedereen - kinderen, ouders, professionals - als we teams uitbreiden met 'andere' expertise. Maak de teams breder qua deskundigheid, vlieg mensen niet pas in als er iets aan de hand is, maar voeg ze gewoon toe. Dat is effectief voor de kinderen en hun ouders en bovendien uitermate leerzaam voor de professionals", vult Eddy Brunekreef (KION) aan.

Nijmegen waardeert dit 'aanvalsplan' van de betrokken organisaties. Een sterk voorbeeld van collectieve innovatie.

Op weg naar 2020

Beleidsdiscussies, regeerakkoorden en wetgeving helpen. Maar de 'proof of the pudding' zit in het omzetten van visie en wet naar de praktijk. PACT heeft ingezet op de veranderingen op de werkvloer.

We zien dat deze innovatie tijd en aandacht vergt, met een sterke en vasthoudende rol voor bestuurders. We zien ook wat het effect op kinderen is als we slagen. Bestaande kindcentra kampen met wachtlijsten, ook ouders maken keuzes.

2020 is een streefgetal geworden voor velen. Daarvoor hebben we ruimte nodig van Den Haag maar vooral ook de inzet van lokale bestuurders van gemeenten, onderwijs, kinderopvang en zorg.

Dat moet lukken!

De lokale en regionale netwerken zijn er. Kennis van onder meer de PACT-ambassadeurs is beschikbaar. Veel wetenschappers en Academische Werkplaatsen zijn betrokken bondgenoten. Steeds meer samenwerkingsverbanden passend onderwijs zetten in op passende ontwikkeling. Interessante voorbeelden te over. 2020: dat moet lukken!

Proeftuinen Kindcentra

Begin dit jaar zijn de Proeftuinen Kindcentra van de VNG officieel van start gegaan. De gemeenten die meedoen zijn: Tilburg, 's-Hertogenbosch, Zaanstad en de regio Noord-Groningen.

De selectie van de gemeenten is gebaseerd op de spreiding over Nederland, de fase waarin het kindcentrum zich bevindt en de maatschappelijke opgave van de gemeente. Volgens Petra Raaijen, coördinator vanuit de VNG, is het doel van het project helderheid te verkrijgen over:

- De meerwaarde van het concept kindcentra voor de opbrengsten van het lokaal sociaal domein (visie);
- De wenselijke en noodzakelijk inzet (rol) van de gemeente;
- De noodzakelijke gemeentelijke randvoorwaarden voor het op de werkvloer uitwerken van het concept integrale en inclusieve opvang voor alle kinderen van 0-12 jaar;
- De belemmeringen in wet- en regelgeving (inclusief financiering) die een optimale uitvoering van het concept op de werkvloer in de weg staan;
- De concrete input voor het aanpassen van wet- en regelgeving.

Wat past in het wettelijk kader, wat niet?

Met de proeftuinen wil de VNG kennis verzamelen van de integrale en inclusieve samenwerking tussen onderwijs en opvang binnen het wettelijk kader en het sociale domein. Het resultaat van dit onderzoek zal ook zijn dat wat niet binnen het wettelijk kader past en vraagt om een wetwijziging. Maar het belangrijkste is dat de proeftuinen laten zien dat een inclusief en integraal kindcentrum goed is voor een passend aanbod voor alle kinderen zodat zij later kunnen functioneren in de (nieuwe) samenleving. Naast de eigen kennis worden ook andere gemeenten, ministeries, Kindcentra 2020, PACT en organisaties zoals de PO-raad, Sociaal Werk Nederland en de brancheorganisatie Kinderopvang gevraagd om hun kennis te delen. Van Raaijen: "Kindcentra mogen op termijn niet meer alleen afhankelijk zijn van enthousiaste mensen die de grenzen durven op te zoeken en zelfs over de grenzen heen durven te stappen."

Over PACT

PACT is een project van Het Kinderopvangfonds en bouwt voort op eerdere projecten als Andere Tijden in opvang en onderwijs en Alert4you.

- PACT maakt deel uit van de regiegroep van het initiatief Kindcentra 2020
- PACT is betrokken bij de Kopgroep Wethouders voor Kindcentra
- PACT heeft een Adviesgroep met vertegenwoordigers van de branches primair onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp en gemeenten

Colofon

IMPACT is een uitgave van PACT. PACT is een landelijk innovatieproject dat werkt aan de versterking van de pedagogische omgeving voor jonge kinderen. PACT legt de focus op de werkvloer waar pedagogische, educatieve en zorgmedewerkers nauw samenwerken. Het project werkt aan de pedagogische professionals van de toekomst, in een PACT van praktijk, wetenschap en beleid.

Juni 2017

Contact

Info@pedagogischpact.nl

Projectleiding:

Anki Duin
06 53 93 20 36

Gerdi Meyknecht
06 55 37 77 19

Sterk betrokken, gewoon omdat het móet

“We willen als gemeente verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van jonge mensen. Dus moeten we ook laten zien dat we alles in het werk stellen de goede omstandigheden te creëren”, dat vindt René Peeters, wethouder Jeugd en Onderwijs in Almere. “We willen alles uit een kind halen en erbij zijn voordat er mogelijke problemen ontstaan.” Dus zet de gemeente stevig in op positief jeugdbeleid. Op stedelijk en op wijkniveau.

Bestuurders uit (passend) onderwijs, kinderopvang, welzijn en jeugdgezondheidszorg vormen samen met de gemeente de Stuurgroep Jonge Kind. Er zijn programma's voor professionalisering opgezet, zoals het stedelijke platform ENTZA dat pedagogische en andere beroeps-

krachten verenigt. Jeugdhulpmedewerkers ondersteunen leerkrachten in de Sterk in de Klas-projecten. Kinderdagopvang en peuterspeelzaalwerk krijgen 'extra ogen' en coaching-on-the-job om ontwikkeling nog beter te stimuleren en mogelijke ontwikkelingsproblemen vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Kortom, een rijk palet aan beleidsinspanningen, maar hoe kunnen die op wijkniveau effectief worden?

Professionele ontmoeting

In de PACT-proeftuin Almere Stedenwijk is die vraag opgepakt. Het is een wijk waarin kinderen en ouders het niet makkelijk hebben; veel kinderen zijn vóór vier jaar nog niet in beeld en relatief veel (oudere) kinderen zitten in zorgtrajecten. Dit willen de verschillende betrok-

ken organisaties in deze wijk ombuigen. Onderwijs, jeugdgezondheidszorg, welzijn en kinderopvang bundelen hun krachten. Ze maken een pedagogisch wijkplan, formuleren doelen op korte en lange termijn, zetten gezamenlijke activiteiten op en stemmen hun taken af. Al snel is het belangrijkste winstpunt dat professionals in de wijk elkaar nu eerder en sneller weten te vinden. Samen kennen ze de kinderen in de wijk en weten wat ze nodig hebben. Peeters: “Deze professionele ontmoeting is enorm belangrijk. Die gaat niet vanzelf, die moet je bewust organiseren. Voor de effectiviteit van beleidsplannen die lopen, zoals de integrale jeugdgezondheidszorg en de herinrichting van het sociaal domein, is een goed functionerend professioneel netwerk op wijkniveau onontbeerlijk.”

Het fundament in Hoorn is sterk

De keuze om het LEA-overleg (Lokale Educatieve Agenda) te gebruiken als hét gemeentelijk overlegorgaan voor álle jeugd tot en met 23 jaar is een belangrijke stap geweest in het succes dat de gemeente Hoorn ervaart in de samenwerking tussen de partners in het opgroeien en opvoeden van kinderen.

“Er is in Hoorn iets in gang gezet dat niet zomaar meer zal stoppen. Het fundament is sterk, de essenties zijn vastgelegd. En dat hebben we samen gedaan...”, dat vinden de twee verantwoordelijke wethouders in de gemeente Hoorn: Samir Bashara (verantwoordelijk voor onder andere Onderwijs en Kinderopvang) en Nel Douw (met onder meer Jeugdzorg in portefeuille). PACT dacht vanaf de zijlijn mee met deze gemeente.

Voorloper interprofessionele samenwerking

De gemeente Hoorn wordt als voorloper gezien in de interprofessionele samenwerking voor het

jonge kind. Dat was ooit anders. Bij de start van beide wethouders drie jaar geleden troffen ze een behoorlijk verdeeld veld aan. Nel Douw: “Onderwijs en Jeugdhulp zijn van oudsher twee werelden die los van elkaar prima functioneerden. Echter het werk mixen en elkaar versterken was voor beide partijen lastig. Verbinden, dat is volgens mij de essentie van wat we beiden hebben gedaan. We hebben partijen als partners benaderd en behandeld.”

Samir Bashara vult haar aan: “De partijen wilden wel heel graag samen optrekken, maar stonden op achterstand in vergelijking met veel andere gemeenten. Iedereen beseftte dat het anders moest. De bereidheid was er maar men moest elkaar nog wel vinden. Dat was een mooi moment om als wethouder in te stappen. Zeker als je - zoals wij - sterk betrokken bent bij de inhoud én verstand hebt van de onderwerpen waarmee je te maken krijgt.”

“De tijd van wijzen naar elkaar is voorbij”

“Het is voor mij geen vraag of je als gemeente een rol moet pakken in de ontwikkeling van integrale samenwerking tussen basisonderwijs, kinderopvang en andere partijen rond het kind: dat moet! Je bent verantwoordelijk voor welzijn en jeugd, dus heb je de taak samenwerking aan te jagen en knelpunten op te lossen”, dat vindt Hanny Voskuyl, projectleider Integrale Kindcentra van de gemeente Leeuwarden.

“Het is overigens niet alleen sociaal maatschappelijk gezien je rol, maar het levert ook financieel rendement op omdat je er vroeger bij kunt zijn”, ziet Voskuyl. “Dat betekent overigens niet dat je zelf de regie moet nemen. Als gemeente ben je aanjager en ondersteuner. De regie moet je neerleggen bij de partijen die het werk doen.”

Blauwdruk

Leeuwarden ontwikkelde samen met Jeugdhulp Friesland in 2013 een blauwdruk voor de onder-

steuning van een school naar een sterk Integraal Kindcentrum (IKC) in een ‘levendige’ wijk. Hanny Voskuyl: “Er zijn hier in de stad wel wat locaties waar zorgen zijn om kinderen en gezinnen.”

Deze blauwdruk is vanuit een crisis ontwikkeld met het idee dat het ook zou kunnen werken voor meer aandachtswijken. Dat bleek. Inmiddels zijn er meerdere locaties die volgens deze blauwdruk werken. “Deze ondersteuning wordt nu ingezet bij calamiteiten maar we

moeten de slag maken naar een preventief traject. De eerste aanzet hiervoor is onlangs gezet. Het is voor ons zaak de zorg goed te koppelen aan de vraag van IKC's en scholen.”

Momenteel zijn er in Leeuwarden veertien scholen die zich ontwikkelen tot IKC, waarvan vijf locaties in aandachtswijken. Voskuyl: “De tijd van wijzen naar elkaar is voorbij. We moeten stoppen met denken vanuit wat je kunt leveren, maar handelen vanuit de vraag van de locatie. De vraag van het IKC of de school is het vertrekpunt. We gaan met allen als het ware om het kind heen staan.”

“De tijd van wijzen
naar elkaar is
voorbij”

Een goede start in het leven

Ook in Noord-Groningen voelen gemeenten, schoolbesturen, kinderopvang en peuterspeelzalen zich samen verantwoordelijk voor een optimale ontwikkeling van kinderen. “We hebben de verantwoordelijkheid om kinderen een goede start in het leven te bieden. In deze eerste levensfase wordt de basis gelegd voor de ontwikkelingskansen en het toekomstperspectief van kinderen.”

Janny Reitsma is als ambassadeur van PACT direct betrokken bij de ontwikkelingen in het noorden van het land: “Er wordt nauw samengewerkt om kindcentra te ontwikkelen, waar onderwijs, opvang en ondersteuning wordt geboden. Kindvoorzieningen blijven zo voor de regio behouden.”

Zeven gemeenten bundelen hun krachten. De partners in de regio zien een toekomst met

kindcentra waar kinderen van 0-12 jaar komen voor onderwijs, opvang en ondersteuning. Geen versnipperd aanbod meer, maar doorlopende ontwikkellijnen voor alle kinderen. Scholen en kinderopvangorganisaties zijn aan zet zijn bij het ontwikkelen van kindcentra, zo vinden de zeven Noord-Groningse gemeenten. Zij pakken zelf een faciliterende rol. Reitsma: “Het feit dat er nu gelden vrijkomen om schoolgebouwen aardbeving bestendig te maken, biedt ons een

unieke kans. Want de vraag stellen: ‘wat wil je als je de kans krijgt om te verbouwen of nieuw te bouwen?’, maakt dat partijen gaan nadenken over de toekomst. En via nadenken over het gebouw kom je al snel op nadenken over de inhoud. En gelukkig waren we daarmee al begonnen omdat we in deze regio ook te maken hebben met leegstand en krimp. Al met al zie je hier de laatste tijd zowel in denken als in de uitvoering echt een versnelling ontstaan.”